

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 19.

Stockholm den 12 Maj 1910.

3:e årg.

Prenumerationspris: 1/4 år .. kr. 4: 50 1/2 år .. kr. 2: 50 3/4 .. " 3: 50 1 .. " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.	Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. — Utgifningstid hvarje torsdag.	Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11—12. — Sthlm 1910, F. Englunds Boktr.	Expedition och Annonskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. — Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.	Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: —. Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.
---	---	--	--	--

Helen Sjöstedt.

Som en sval, mjuk hand på svidande ögonlock, sådan är tanken på Helen Sjöstedt nu när hon lämnat oss. Icke så att i hennes natur fanns ringaste spår af kyla, tvärtom har jag knappast hos någon träffat ett varmare, känsligare temperament och — hvad som är ganska sällsynt i detta sammanhang — ett så fullkomligt harmoniskt väsen. Det är denna senare egenskap — kanske en följd af hennes trosvisshet på evolutionen — som gör att tanken på henne har denna alltförlösande verkan af tröst och förhoppning.

I ett 20-tal år har Helen Sjöstedt tillhört Teosofiska samfundet och varit dess främste talare i vårt land.

Få föredragshållare ha som hon förmått att vinna sina åhörarens själar och med så enkla medel — endast att vara sig själf: sann och fin och genomglödgad af önskan att bringa mänskligheten evolutionens evangelium. Det var en lika stor estetisk som etisk njutning att se och höra henne i talarstolen. Jag minns första gången jag såg henne, att jag, innan det blef hennes tur att tala, undrade hvem det vackra gosshufvudet tillhörde, som jag såg framme vid estraden, och blef mycket öfverraskad då jag en stund senare fann att det tillhörde fru Helen Sjöstedt. Samma misstag gjorde en dansk journalist sig skyldig till vid ett teosofmöte i Köpenhamn. Han hade gått till

So b. Mannheimer

mötet, skref han, för att höra en svensk fru hålla ett föredrag och så fick han se en ung Apollo i talarstolen. Men den mjuka kvinnligheten i hennes uppträdande, stämmans vällyd, hennes rörelsens plastiska skönhet förvandlade i hast Apollo till Pallas Athene, och han drömde sig förflyttad 1500 år tillbaka i tiden, till en pelargång i Alexandria sittande bland en flock vishetsförstande romerska ynglingar, lyssnande vid Hypatias fötter till hennes värtaliga förklaringar af de gamla och evigt nya gåtorna öfver lifvets hvardan och hvarthän.

Fru Sjöstedt tillhörde den besantska riktningen inom teosofin och var med varm vänskap fästad vid Annie Besant, som vid sina besök i Sverige brukade vara gäst i fru Sjöstedts hem. Helen Sjöstedt var högt uppskattad bland sina engelska meningsfränder och blef till och med i England upptagen som medlem i frimurareorden, hvilket, som bekant, är en sällsynt utmärkelse för en kvinna. Hennes tal vid uppdragandet i orden — hvilket ägde rum i London i juni 1904 — erhöll af mrs Besant testimoniet "very good". Fru S. är helt visst den enda kvinna i Sverige som tillhörde frimurareorden.

Helen Sjöstedts starka rättskänsla kunde icke låta henne vara överksam, när det gällde att bekämpa orättfärdiga samhällsförhållanden, hur oförenligt med begreppet strid hennes skaplynne än var. Hon var en af de första som offentligt talade för bildandet af en förening för kvinnans politiska rösträtt i Göteborg. Om hennes föredrag då föreningen konstituerades hösten 1902 yttrade en af åhörarna, att så radikala meningar hade han icke hört uttalas sedan Verdandis Sturm-und-Drang-period. Föredraget avslutades med den för F. K. P. R. landet rundt välkända dikten "Kvinnornas frihetsvädjan" — ett komplement till Heidenstams "Médborgarsång" — hvilken utgätt som flygblad i 4,000 exemplar.

Hon kvarstod till sin död som föreningens v. ordförande och var i intresse och sympati en idealisk arbetskamrat, tills den långsamma och tärande sjukdomen bröt hennes krafter. Men icke ens denna omständighet hindrade henne att räcka en hjälpsam hand när det behöfdes, som då jag, utan att veta hur medtagen hennes hälsa i själva verket var, skickade henne ett brefkort från glyptoteket i Köpenhamn med bön att för F. K. P. R:s förestående soaré skriva en prolog öfver Sindings grupp "Den fångslade modern".

Hon följde uppmaningen ävensom bönen att själf föredraga prologen. Och ett vackrare och mera gripande afsked af kamrater i en gemensam rättfärdighetskamp har säkert ingen tagit. Det var som om hon icke längre tillhört jorden, så helt och hållet förändligad föreföll hon. Och då hon slutade med orden om "frihetens lösande ord, som går fram genom ropande vakter," så kände vi alla, att hennes vaktrop snart förklingat. Men hon gaf oss andra det i arf jänte sin fasta tro på den nya tidens inbrott, då "fol-

kenas samvete siktar med lust rättfärdighets gullsand vid tidens kust".

Helen Sjöstedt var ett stockholmsbarn, född Kullberg den 19 februari 1865, och var vid sin död änka efter grosshandlaren Gustaf Sjöstedt. Hon efterlämnar en ung dotter.

Som skriftställare har fru S. hufvudsakligen översatt och bearbetat teosofisk litteratur, företrädesvis Annie Besants skrifter. En liten fin och själfull diktsamling med titel "Olivblad" utkom 1895 på Torsten Hedlunds förlag i Göteborg. Dikterna inledas med en förtjusande tillägnan "till min lilla Margit" — fru Sjöstedts enda barn, vid hvilken hon var lidelsefullt fästad.

Få människor ha haft en större förmåga att förvärfa vänner och behålla dem än Helen Sjöstedt, kanske en följd af hennes eget vänfasta sinnelag.

Af dem som talade vid hennes blomsterhöjda hvita bår frambar fröken Betty Westerlund Teosofiska samfundets hälsning och tack "för hvad du varit", hvad du är och hvad du blir" — "icke farväl, det ordet höfves icke oss" — professor O. E. Lindberg talade som den personliga vännen om lifsgärningen som aldrig upphör, och F. K. P. R:s representant tolkade hvad hon visste föreningen kände af sakna och tack.

Ej med klagan bör ditt minne firas,
med tackfylldt vemods bleka rosor skall det siras.

Du var flamman som tände
mod i vår håg,
Du var drömmen som sände
bilden du såg

af förbrödringens rike på jorden en gång,
då världen har lärt sig, att kärlek allena
har makten att styrka, att lyfta och ena.

At detta, det högsta, du ägnat ditt lif och din sång.

Din tro var stjärnan som leder

den vilsne i natten,
den var handen som reder

bro öfver strida vatten,

den var allt, som är ädlast och bäst i ett människosinne,
den var ditt väsens gestalt, som lever i sol och i ljus
i vårt minne.

Frigga Carlberg.

»Göra som andra människor, vara som annat folk!»
var alltid det ideal, som man uppställde för mig i
mina unga år. Men då kunde jag ej, och nu — vill
jag ej vara som annat folk, som folket mest. Det
må låta egenkärt. Det kanske är så. Jag kan icke
hjälpa det, jag blir därvid.

»Hvad besynnerligt gören I?» säger frälsaren,
då han vill höja sina lärjungar öfver de hvardagligas
handlingar.

Han vill således, att vi skola vara *besynnerliga*,
att vi skola ha någon egen salta uti oss för att där-
med salta lifvet.

Fredrika Bremer (»Midsommarresan»).

Juvel- Guld- & Emaljarbeten

DAVID ANDERSEN & Comp.

Hofjuvelerare.

4 Fredsgatan 4.

Samhället behöfver kvinnans hjälp.

Det är nödvändigt, att fler och fler af våra medsystem vakna upp för den sanningen att samhället behöfver kvinnans hjälp.

Denna tanke, som ännu förefaller många kvinnor såsom en af nutiden uppfunnen idé, är dock, synes det mig, af tämligen gammalt datum, ty talar icke Gud (enligt Moses) redan i "skapelsemorgonen" om "att det icke är godt att mannen är allena", utan att han vill göra honom en "hjälp".

Nåja, denna hjälp har också tagits i anspråk så långt att kvinnorna årtusenden igenom i själfva verket ej varit annat än männens slafvinnor — en ställning som de ännu i denna dag inta i orienten.

Hvarje kvinna, som har förmåga att tänka själfständigt och sundt, måste ju dock förstå, att en sådan ställning är kvinnan ovärdig och att den rättfärdige Guden aldrig menat att skapa en slafvinnor åt mannen, utan en jämlike, en god, älskande följeslagarinna.

Detta inse ju nu också de flesta bildade män, men både de och många kvinnor mena fortfarande, att kvinnorna endast skola verka inom hemmet och låta männen ensamma styra samhället, men som nu hemmen och samhället stå i den mest lifliga och intima kontakt med hvarandra, så har denna ensidighet verkat allt annat än välgörande på dem båda.

Samhället är ju de talrika hemmen, de många familjerna. Samhället är ju också det gemensamma stora hemmet, där miljontals lyckliga eller olyckliga människor ha sin varelse och sin verksamhet.

Det finnes nu inom detta samhälle otaliga frågor, som helt och hållet kunna rubriceras under namnet: kvinnofrågor. Är det rättvist och klokt, att männen i sådana speciella kvinnofrågor ensamma skola ha rätt att dryfta och bestämma, utan att höra de sakkunniga kvinnornas mening? —

Hvarje sundt tänkande människa måste väl förstå o-lämpligheten af ett sådant sakernas förhållande.

Följer man aldrig så litet med sin tid, synar man samhället något litet i sömmarne, så blir man snart varse åtskilliga oegentligheter och brister, för att icke bruka ännu kraftigare uttryck. Jag skulle vilja säga, att det utaf samhället begås både stora orättvisor och grymheter — grymheter, ovärdiga ett folk, som vill bära det kristna namnet.

Hur ställer sig t. ex. samhället gentemot de ogifta mödrarne och de utom äktenskapet födda barnen? Tillhåller samhället fäderna att fullgöra sin uppfostringsplikt? Har icke lagen otaliga kryphål, där de kunna slingra sig igenom?

Hur handhas barnvården i vårt land. Jo — på ett så bristfälligt sätt, att tusenden af "dessa minsta" gå en tidig säker död till mötes. Och — kanske lyckligast för dem, då vår värld ännu så litet förstår deras värde, då deras lekamliga såväl som andliga vård är så bristfällig, att de i gengäld endast skulle återbördas samhället en sjuklig själ i en sjuklig kropp.

Hur mycket göres inom samhället för att oskadliggöra drinkare? Tillåtas de icke tämligen fritt att misshandla hustrur och barn, att lägga alla sina slantar på krogen och — låta de sina svälta. Ha de ej rättighet att pantsätta hemmets sista möbel för att skaffa sig sprit?

Mot en sådan man står både den s. k. öfverklass- och arbetarkvinnan värlös, den senare dock mest beklagansvärd såsom utsatt för den brutalaste behandlingen.

Och för de beklagansvärdaste af de beklagansvärda — de prostituerade, "offren" för "folkets synder", hvad gör samhället för dem? — Genom en ofta hänsynslös och rå behandling från den s. k. "sedlighetspolisens" sida föråras de allt mera, sjunka djupare och djupare, föras från fängelset till kurhuset och från kurhuset till fängelset (läs "Undre världen"!)

Hur mycket af barmhärtighet och kärlek visas dessa de armaste bland de arma af samhället?

Och i stort sedt — hur sköter samhället om fattigvården? Inom många kommuner på ett allt annat sätt än som är förenligt med kärlek och barmhärtighet.

Hvilka stridigheter orsakar icke den s. k. "hemortsrätten", och hvilka lidanden tillskyndas icke gamla och sjuka, som hänsynslöst föras bort till långt aflägsna orter.

De understödstagandes brödbit är ofta allt för knappt tillmätt, i synnerhet vid sjukdomsfall, då lämpligare föda och mera vård helt säkert vore af nöden.

Jag behöfver väl icke uppräknas flera missförhållanden inom det rådande samfundslifvet för att styrka den satsen, att som det nu är, är det ej väl bestämdt, och att kvinnorna säkerligen skulle kunna här lämna en värdefull hjälp, ja att deras hjälp helt enkelt är nödvändig.

Låtom oss då komma öfverens om att hädanefter arbeta enigare och kraftigare för vårt stora gemensamma mål, politisk rösträtt för svensk kvinna på samma villkor som för svensk man!

Det kan ju ske på många sätt. Ett af de enklaste är att gå in som medlem i närmaste förening för K. P. R. På det viset understöder man arbetet med sitt namn och med sin årsavgift, 1 kr. Så lågt är den tilltagen, att den väl knappast skall behöfva hindra någon kvinna att ingå i föreningen.

Ett annat sätt är att själf prenumerera på det pressorgan, Dagny, som är såväl rösträtts- som hela kvinnorörelsens språkrör, samt sprida den till andra; därmed ökar man och underhåller sin egen och andras kunskap om de politiska och sociala frågor, som direkt beröra kvinnorna och deras intressen. Vår tidning är värd vårt förtroende och vår uppmuntran. Och den arbetar för vår egen rättvisa sak.

Det är nödvändigt att fler och fler kvinnor vakna upp för den sanningen, att samhället behöfver kvinnans hjälp.

S. H.

Från världens rösträttsfält.

Det är ej hvarje månad man har den glädjen att i sitt lands omedelbara närhet kunna konstatera en så afgjord framgång på rösträttsrörelsens område som den i Norge nyss. Det är ju ej många dagar sedan konstitutionskommittén tillstyrkt allmän "statsborgerlig" rösträtt för kvinnor med en majoritet af 4 röster mot 3 (högerminoritet).

Detta har gifvetvis meddelats i vår press som en officiell nyhet från ett grannland. Men för icke så länge sen förkunnades rätt högt och icke med alltför stor nedslagenhet att presidenten Taft, då han den 14 april i Washington mottog en deputation af kvinnor, uttalade sig personligen ogynnsamt mot K. P. R. En presidents ord kunna dock möjligen endast äga fyra-årig pondus, och å andra sidan hafva 600,000 personer, socialdemokraterna oberäknade, enbart i staten Newyork uttalat sig för K. P. R. Det är också endast för kort tid sedan man i Representanternas Hus vid kongressen hade en debatt om den ändring i konstitutionen till förmån för K. P. R., som sulfragisterna begära. Debatten räckte från 11 f. m. till 4 e. m., och när votering företogs, röstade 47 personer för och 104 emot, därvid det dock säges, att "karakteren af de olika sidornas argument var högst olikartad och måste innebära en uppmantran för dem, som stödde motionen".

I sammanhang härmed är det omöjligt att icke citera hvad den nyligen aflidne David J. Brewer, medlem af Förenta Staternas högsta domstol, i december 1909 yttrade om K. P. R. Vi känna icke särskildt till Mr Brewer. Världen är stor, och de utmärkta männen, t. o. m. de som äro anhängare af K. P. R., äro många. Men Mr Brewers ord böra spridas, emedan det är goda vidsynta ord: "Kvinnans rösträtt kommer. Icke med ens, men gradvis och så småningom. Kvinnans allt mera omfattande uppfostran, hennes ökade kännedom om affärer och allmänna ärenden medföra det. Och hvarför icke? Förnämsta invändningen däremot är att våra hem skulle råka i fara. Gud förbjude detta, ty af hemmets godhet, beror det bästa i det sociala lifvet. Därpå beror den tillväxande mänskligheten. Och däri måste kvinnan alltid vara den stora faktorn, härskarinnan utan medtäflare. Men K. P. R. skall ej försämra hemmet eller minska dess makt och inflytande. Tvärtom skall den införa en förfinande och höjande kraft i vårt politiska lif. Samarbete är den sista tidens växande fordran. Våra första föräldrar, skyldiga till en gemensam synd, blefvo enligt allegorien i Genesis utdrifna ur Paradisets trädgård, som gaf mänskan allt att lefva af och intet att lefva för. Hand i hand trädde de ut ur Eden, hand i hand måste de träda in i det nya Paradiset."

Det är icke onaturligt, att "Women's Journal" med någon bitterhet återger det ryktet, att ett parti i Massachusetts Lagsiftande Kår kastade krona och klafve angående röstningen för K. P. R. där. Omröstningen utföll med 54 röster för, 155 emot; förra året var det 51 för, 150 emot, men gången därförut erhöello kvinnorna

endast 14 röster. "Så vidt som lagstiftande kårens röster ha någon betydelse," säges det, "synes det som om vi skrede framåt tum för tum." Och midt i kampidens allvar finns det också rum för ett befriande skämt. En ung dam, Miss Fola La Follette reser nu från förening till förening och läser under bifall upp en liten pjäs: "Rösträtt åt kvinnan". Det lilla styckets bärande punkt är den, hur hemmen skulle te sig om kvinnorna handlade efter dogmen: "Kvinnans plats är i hemmet." Familjens hufvudman är jämte sin hustru anti-sulfragist. Hans systrar och andra kvinnliga anhöriga, som själfva försörjt sig, förklara sig plötsligt öfvertygade om dogmens riktighet och begära att familjens hufvudman måtte försörja dem som förr i världen, hvarvid denne och hans hustru gifvetvis finna, att forna tiders samhällstillstånd icke nu längre är hållbart. Man måste följa med tiden, och tidens konsekvens är, att ekonomiskt ofördelaktigt ställda kvinnor måste försörja sig själfva och genom sin försörjningsskyldighet nå fram till medborgarens rättigheter för alla kvinnor.

Från Amerika till Ryssland är ett stort steg, från världsdelen till världsdelen, från ras till ras, från det som anses för frihetens hemland till det som anses för förtryckets hemland. Och dock äro många, många kvinnor i Amerika långt ifrån att ha den frihet de önska. Och dock skrifer M:me Zénéide Mirowitch från Moskva den 4 april, att "icke ens i Ryssland kan framåtskridandets genius helt och hållet hejdas. Herr Schwartz, den reaktionära chefen för undervisningsdepartementet, har nödgats ge vika för den allmänna opinionen. Så har han nyligen utgifvit ett cirkulär, genom hvilket Rysslands kvinnor få aflägga statsexamina vid universiteten. Och det är ett stort steg framåt." Men annars höjer kvinnornas modiga förkämpe en suck öfver reaktionen i Ryssland, som varit så ödesdiger för många af de helt unga. De sociala och politiska idéernas nederlag har nödvändigtvis verkat mycket menligt på de mest känsliga och nervösa. Och detta åter har gifvit sig uttryck bland annat i ett ökad antal själfmord. 776 stycken af ungdomar under 18 år från den 15 juni 1908 till den 13 juni 1909. "Och största delen af dessa", tillägger hon, "komma till sitt dystra beslut, därför att de ej finna mening i lifvet."

Utan att döma dem, hvilka så tidigt själfmant gå bort från ett lif, som intet har att ge dem, är det upplyftande att se den "orubbliga vilja och det osjälfviska mod", som kommer en omäktig kvinna att resa sig mot det, hvilket synes henne som orättfärdighet. Ett vältaligt exempel härpå är Catherine Breshkowsky. Nyss har hennes öde med varmaste beundran och deltagande omtalats i utlandets kvinnotidningar, och vi kunna ej underlåta att något tala om hennes kamp och möda. Till sammans med ett hundratal andra personer fängslades fru Breshkowsky år 1878 för att hon spridt förbjuden kunskap bland frigifna lifegna. Hon dömdes till straffarbete i Sibirien, och först efter 23 år, mestadels tillbragta vid grufvorna i Kara, fick hon återvända till Ryssland. Rätt snart återtog hon dock det upplysningsarbete som var hennes kallelse, men nu förkunnade hon andra läror än

i sin ungdom. Hon var bland dem som förråddes af Azeff, och inför domstolen betygade hon, att hon var "revolutionär propagandist". Hon hade ju därmed fällt sin egen dom, och nu föres den gamla återigen till Sibirien, dömd till lifstids förvisning.

En gång då hon i Sibirien träffade och kom åt att tala med en amerikansk journalist, sade hon till honom:

"Ja vi må dö i förvisning, våra barn må dö i förvisning och våra barnbarn med, men en gång skall det bli annorlunda!"

Ord af tålig, modig ihärdighet, som kunna stärka hennes kamrater i deras strid och stärka andra som, fastän med ringare insats af personliga mödor och faror, äfvenledes sträfva mot ett aflägsset mål.

ELLEN WESTER.

Riksdagen.

Fångvårdsstyrelsens kvinnliga biträde. Vid gemensam votering afgjorde riksdagen förliden vecka frågan om anställandet af ett kvinnligt skrifbiträde på ordinarie stat inom fångvårdsstyrelsen. Med 183 röster (105+78) mot 164 (33+131) beslöt riksdagen biträda Första kammarens beslut, hvilket som bekant gick ut på att begynnelselönen skulle utgöra kr 1,200:—, fördelad i lön om kr. 600:—, tjänstgöringspengar kr. 450:— samt ortstillägg kr. 150:—. Med två ålderstillägg å kr. 200:— blir slutlönen efter 10 år kr. 1,600:—. Det är att beklaga, att Andra kammarens beslut med uppdelning af begynnelselönen i 700 kronors lön och 350 som tjänstgöringspengar och 150 som ortstillägg icke segrade. Vinsten af 100 kr. mera i pension på ålderdomen, d. v. s. 1,100, i stället för som det nu blir 1,000, gick härigenom förlorad för det i arbetet lågt lönade biträdet.

Insänd litteratur.

- Albert Bonnier, Stockholm: **Herrar.** Af *Ludvig Nordström*. — **Vår tid.** 3 och 4 häft. Af *Gustav Bang*.
- L. Norblads Bokhandel, Uppsala: **Predikningar. II.** Af *J Källander*.
- Hugo Gebers förlag, Stockholm: **Om äktenskaps ingående** från hälsans synpunkt. Af *S. E. Henschen*. — **Budda.** Af *Jarl Charpentier*. (Tillhör serien **De största Märkesmännen.** XI).
- Evangeliska Fosterlandsstiftelsens Förlags-Exp., Stockholm: **Praktisk utläggning af Psaltaren.** Af teol. dr *Emil Taube*. Aukt. översättn. från originalets fjärde uppl. af *Frans Johanson*. Häft. 6 o. 7. — **Till uppbyggelse.** Dagliga betraktelser för morgonandakten. Af *E. D. Heïman*. Senare half-årets första del. — **Elsa Borg.** Lefnadsminnen. Samlade och bearbetade af *J. Hedengren* och *E. Beskow*. — **Bibels sanning.** Af *D. A. Årnström*. — **I genombrottstider.** Sju berättelser af *Hillis Grane*. — **Zigenarflickan Jan.** Af *Nellie Hellis*. Bem. övers. från engelskan af *Axel Lybecker*. — **Kristlig ansvarskänsla.** Föredrag hållet vid Evangel. Fosterlandsstiftelsens årskonferens år 1908. Af *J. Thulin*. — **Söndagsskolans berättigande och betydelse.** Efter ett föredrag af *Henr. Ussing*. — **Tankar och samtal om lifvets högsta frågor. IV. Ett samtal om arfsynden. V. Ett samtal om dopet. VI. Tankar om konfirmationen.** Af dr *Oscar Bensow*.

"Hemsystrar".

Till de verksamhetsområden, som sökas af unga flickor med god skolbildning, har på senare tider lagts ett nytt, ett som hitintills varit förbehållet den "tjänande system", hvilken ej varit i tillfälle att genom förvärfvade kunskaper söka sig annan utkomst än genom det praktiska arbetet i hemmen. Numera hör man talas om att flickor ur goda borgerliga familjer önska gifva sin tjänst till de husliga sysslornas skötande. Särskildt i Tyskland har denna riktning vunnit en stor utbredning, och man har där kommit på den tanken att genom fackutbildning och organisation göra detta arbete verkligt godt och fruktbarande för hemmen. Till detta ändamål har en "hemsysterskola" nyligen bildats i Berlin. Eleverna utgöras af flickor från goda borgerliga och ämbetsmannafamiljer. Dessa till tjänarinnor utbildade flickor skola under sin yrkesutöfning bära en viss dräkt och göra anspråk på tiltalsordet "syster".

"Systrarna" beredas sorgfälligt att samvetsgrant sköta sina åtagna plikter, och alla måste kunna förete nöjaktiga intyg om praktisk utbildning vid föreningens anstalt. Efter den erforderliga lärotiden kommer eleven i åtnjutande af föreningens afgiftsfria platsförmedling. Första året på en plats (med cirka 20 marks lön pr månad) betraktas såsom profår. Först då en hemsyster under ett års tid haft anställning i ett främmande hushåll, räknas hon som medlem af "systerskapet". Hon kan och bör då göra anspråk på högre lön, får deltaga i årsmötena samt är valbar till "systerrådet", som har "systerskaps" angelägenheter om hand. Hon kan då också skrivas in för ålderdomsförsäkring, som föreningen i likhet med andra liknande föreningar förmedlar. Systemen kan alltid få råd och skydd af föreningens föreståndarinna, och genom föreningen kan hon för sina fridagar (en fri eftermiddag i veckan och hvarannan söndagseftermiddag) få sällskap af jämnåriga till utflykter och samkväm.

En "hemsyster" kan göra anspråk på fjorton dagars semester hvarje år.

Efter försök i mindre skala har nu till hemsysterföreningens förfogande ställts ett större kapital, och en hemsysterskola öppnades den 1 april i Pankow nära Berlin. Skolan, som ytterligare skall utvidgas, utbildar under sina sex-månaderskurser särskilda hemsystrar för små och stora hushåll, somliga systrar utbildas till kokerskor, andra för att vårda gamla, andra åter för att taga hand om nyfödda barn och deras mödrar.

Med skolan skall förbindas ett hem för gamla damer samt en afdelning för såväl späda som större barn för att gifva eleverna den erforderliga utbildningen på dessa områden.

Efterfrågan på hemsystrarna, hvilka emellertid ej bli färdigutbildade förrän den 1 okt., är redan mycket liflig. Denna nya utbildningsanstalt tyckes sålunda ha påkallats af ett stort behof, och den öppnar ju också ett tillfredsställande verksamhetsområde för de många kvinnor och flickor, hvilkas anlag just peka åt hushåll och barnavård.

GAHNS

Normal-, Skrif- och Kopie-Bläck, af Kungl. Kontroll- och Justeringsstyrelsen godkänt som **Svenskt Normal-Bläck**, tillverkad af **Henrik Gahns Aseptin-Amykos-Aktiebolag Upsala**. Flyter lätt, kopierar utmärkt, bildar ej bottensats, är mycket hållbart och angriper ej pennan.

In memoriam.

Af allt det stora hos Björnstjerne Björnson tror jag att godheten var det största. Stort var hans snille, stor hans diktareförmåga, stor hans höfdingakraft, hans mod, hans kärlek — men ännu större var hans godhet.

Det var godheten i honom som reste sig när någon led orätt, det må ha gällt en värnlös liten fågel eller en oskyldigt anklagad eller hela kvinnosläktets lidande under trycket af innestängda, obrukade krafter. Godheten var det, som tvingade honom till försvar för den som led. "Han var något af framtidsmänniskan — man och kvinna i en person", yttrades en gång om Björnson. Kanske är det sant. Säkert är, att han har gifvit uttryck för det innersta i kvinnosjälen som ingen diktare jag känner — alltifrån den väna Synnöve till den handlingskraftiga Tora Parsberg.

När han kämpat som ett lejon för kvinnans rätt och plikt att jämte mannen deltaga i vården af samhället, då är det för godhetens inträde i det offentliga lifvet han kämpat. "Ingen af de stora reformer, som världen längtar efter kan genomföras utan kvinnorna. Det blir ingenting af förr än kvinnorna komma med", — så föll sig hans ord i ett tal till kvinnorna på hans sjuttioårsdag. Och han uppmanade dem att träda fram.

Ingen har haft en starkare tro på kvinnans mission i världen — icke blott i hemmet. Och vackrare än han uttryckt denna tro i sin universitets-kantat "Lyset" kunde ingen annan göra det. Han låter den stora kören sjunga:

"Nu er lysets store tid!
Men for faa er vi som spreder,
og vi savner det som freder
lysets gnist i slægtens id,
I, der for som vestalinder
gav symbolet eders liv, —
selve lyset kom og giv
tempelvagtt, I, edle kvinder!
Tit er lyset bare ild,
som fortærer, styg ock vild,
uden ansvar og forbarmen
dem, det skulle give varmen. —

I, har godheds englevagt,
I, som gav os modersmålet,
I, som samlet omkring bålet
første hjem med tryllemagt.
I vil bære lyset frem
over fjæld og dybe dale
med en vårdags unge ynde,
verdens mismod overtale
og et sommertog begynde."

Kvinnokörens svarar:

"De kommer, de kommer,
de ubrugte kræfter,
med jubel af alle,
som længtet derefter."

Det finns, som Verner v. Heidenstam sade i sitt vackra tal vid Björnsons bår, tusentals hjärtan i Sverige, som "i tysthet begråta" den store, som gått bort. Och

hur skulle annat vara möjligt? Ty ingen som en gång har sett honom eller talat med honom eller läst eller hört något af honom, kan väl undgå att ha mottagit en gnista af den ljusa tro, det starka lifsmod, den stormande lifsglädje, som utstrålade från honom själf och från allt som utgått af hans penna.

En sådan gnista, som kan öka tron på lifvets goda möjligheter, är en dyrbar skatt, väl värd tacksamhetens rena tårar. Och de fällas också i Sverige af hvar och en som känt honom personligen eller genom hans diktareverk och som tillika har mod att vara god —.

Till hans graf hade halftannat hundratal kvinnor i Stockholm sändt en krans — ett haf af hvita rosor —.

På de blågula banden lästes: För diktartro och diktargärning ett tack från svenska kvinnor." Denna krans intog en hedersplats vid hans castrum doloris och omtalades såsom kanske den vackraste af alla.

Från Selma Lagerlöf kom diktarinnsans och vännens hälsning — en lagerkrans med hvita syrener. Dessutom många flera svenska kransar, officiella och enskilda.

Kärlek och tacksamhet visades honom vid hans död från alla håll. Motståndare och fiender böjde sig i vördnad och beundran för allt det stora och goda han utträttat i sitt land och långt utöfver dess gränser.

"Jeg vil dø i den tro
at i alle var go' —"

står det i hans rörande afskedssång "Syng mig hjem".

Bland de ord han då och då nedskref på sjukbädden när han icke förmådde tala lär ha varit: "godheden skal seire i verden".

Ett vackrare testamente till mänskligheten kunde lifvets diktare ej ha gifvit än sin tro att godheten skall segra i världen.

ANN MARGRET HOLMGREN.
f. Tersmeden.

Intryck från Robert Brownings Settlement.

När jag i vår ett år sedan lämnade Sverige och gaf mig ut i lifvet för att studera fattigvården och det sociala arbetet i London, var det under växlande stämningar. — Hur mycket hoppas man ej, då man är ung och endast har sett lifvet från dess sojsida! Jag påminner mig huru en gång en god vän sade till mig, när jag talade om mina "vilda" planer: "Men det vill allt mod till att begifva sig in i slumtrakterna i London". Mången gång undrade jag också öfver om jag verkligen skulle ha nog mod, men längtan tog till sist öfverhanden. Och en af de första dagarna i maj förlidet år, efter att först ha deltagit i den stora kvinnliga rösträttskongressen, lämnade jag det "rika" London för att under några månader arbeta vid Robert Brownings settlement.

Det är nu nära tjugufem år sedan settlementsidén tog fart i England. Första upprinnelsen till idén var säker-

ligen de rådande sorgliga förhållandena, fattigdomen i och för sig. De som bosatte sig i fattigkvarteren och hade vaket öga för lifvet omkring sig, den stora andliga såväl som lekamliga fattigdomen, kunde ej sitta med händerna i kors — de kände att de måste göra något. "När två eller tre komma tillsammans och tala om lifvets höga ideal och då de se de lidandes okunnighet och synden omkring dem, komma de snart till att söka sätta i gång med ett arbete, hvarigenom möjligen det ideal de ställa upp för sig må kunna nå sitt förverkligande." Så har det också gått till. De första för idén entusiastiska personer slog upp sina bopålar i Toynbee Hall, det blifvande "modersettlementet". Detta, som många andra stora verk, började helt blygsamt och med små medel. Men fastän motgångar kommo, läto dessa banbrytare sig ej afskräckas, och efter någon tid var deras arbete bland Londons fattiga organiseradt. Ej heller dröjde det länge förrän idén togs upp af andra, och i denna dag räknar London ej mindre än sexton settlements, hvilka alla, mer eller mindre, hjälpa till att lösa de sociala problemen, som här — kanske mer än någonannorstädes — mången gång synas hopplösa i hela sin stora vidd.

Browning Hall, hufvudkvarteret för Robert Brownings settlement, är beläget i Walworth, hvilket är ett af de fattigaste och tätast befolkade distrikten i världsstaden. Fattigdomen där är stor, och mången sorglig tafla får man se, då man ger sig in i detta "det mörka London", där gatorna äro tränga, där de låga, smutsiga husen stå hopplöst hopträngda gata upp och gata ned. Hvilken hjärtslitande kontrast mot det rika, välbyggda London! Särskildt om våren och sommaren, då solljuset är bländande, då detta, det rika London, utgör en så vacker anblick med sina stora grönskande parker och öppna "squarer", är det mer än någonsin sorgligt att bege sig in i de fattigas kvarter. Värst är det kanske att se barnen, de lefva så att säga nära nog i gatornas smuts. Ofta ser man mödrarna med sina småttingar i knäet sitta på den låga stentrappan utanför de torftiga hemmen, eller också krypa barnen omkring i smutsen, medan återigen de större barnen, glömska af den dystra omgifningen, dansa omkring i en munter lek efter dragspelens musik.

Men hvad är då ett settlement? Ja, det är en fråga, som ej är så lätt att besvara. Mottot öfver Robert Brownings settlement anger det kanske bäst. "För att förbättra villkoren och den ofta hårda lotten för de människor, som bo i en af de fattigaste delarne i London, och för att främja deras fulla och lyckliga utveckling till såväl kropp som själ." Idéen, målet för det sanna settlementsarbetet är att skapa ett centrum i det sociala lifvet, där alla klasser hög som låg kunna mötas på samma ståndpunkt.

"Många fåglar ha här sitt näste", sade en gång en svensk besökare, då hon kom till Browning Hall, där så många hundraden samlas vecka efter vecka för att få njuta af en uppfriskande stund, — för att få ett afbrott i lifvets enahanda. — Där är också något för dem alla. "Men's Meetings" och "Mother's Meetings" och "People's

Concerts" om lördagarna och en enkel aftongudstjänst hvarje söndag kväll — och ännu mycket annat mera. Det är emellertid säkert ej endast längtan att få bevista något af de olika mötena, att få höra föredrag och sång och musik, som gör att Browning Hall, hvarje gång dess dörrar öppnas för de utanför väntande, fylles af folk. Det är säkert fastmer detta, att så många människor där mötas under glada och vänskapliga förhållanden, att ett personligt utbyte där kan äga rum. Och framför allt är det säkerligen Mr och Mrs Stead personligen, föreståndaren och hans hustru, hvilka ägnat sitt lif och hela sitt intresse till förädlandet och höjandet af befolkningen i Walworth, som utgör ett starkt lockande och dragande element.

Men — för att tala om mötena. — Af särskildt intresse är "Mother's Meetings". Ej mindre än 1,060 mödrar tillhöra settlementet och komma tillsammans hvarje vecka, ofta med sina småttingar på armen. "Ja, se allt bekymmer lämna vi då bakom oss, då vi komma hit", sade en af dem till mig en dag. — Innan mötet är slut bjudas de alla på te och kakor, hvilket bekostas af någon rik Londonbo.

För de unga flickorna och ynglingarna finnas många olika möten och klubbar. Där är "Girls' Club", till hvilken särskildt hör gymnastik — och syförening —, där är "Boys' Club", för gossarne. Inom de senare stå sport- och gymnastikföreningarne högst. Flickorna ha hvarje vecka samkväm, då de sjunga, dansa och leka lekar.

Och det tror jag fullt och visst, att efter dessa uppfriskande möten af olika slag återvänder ungdomen med spänstigare sinnen och lättare steg. De föra solsken med sig hem och till sin omgivning, och de känna sig styrkta att med mera mod möta lifvet och taga upp dess kamp.

En af Walworths arbetare, som hört sagan om en komet, som skulle komma till jorden och förändra atmosfären så att kärlek och osjälfviskhet skulle besegra synd och själfviskhet, sade att en sådan komet hade kommit till Walworth och dess namn var Browning settlement.

Men settlementet arbetar ej blott bland de äldre och ungdomen, utan äfven och med stort intresse för barnen. Ej mindre än 1,500 barn äro medlemmar i någon af de olika föreningarna inom settlementet. För att afhålla barnen från det demoraliserande lifvet på gatorna, på söndagarna, då de äro fria från skolan, sysselsätter man sig särskildt med dem inom settlementet. Där anordnas barn-gudstjänst och hålles söndagsskola och "Happy hour for children". Kindergarten finnes äfven. Det sjunges — sång är det först och sist — det läses en kort betraktelse och någon berättar en saga eller historia. Och så komma de tillsammans, hela denna unga skara af glädtiga flickor och gossar, söndag efter söndag och fylla salarne till sista plats.

En ny sida af det sociala arbetet för barnen är att på eftermiddagarna, när skolundervisningen är öfver, samla barnen för att leka lekar, sjunga och särskildt för att lära dem gamla engelska nationaldanser. Författarinnan Mrs Humphry Ward var en af dem, som gaf uppslaget

Kr. 1.70 pr kg. Kostar kraftigt och synnerligen godt rostadt kaffe hos

Ahlberg & Johansson

II Biblioteksg., vid Stureplan. Filial i Lidingö Villastad.

härtill. Numera finnas sådana "play centres" öfver nära nog hela London.

Särskildt omhuldade äro de barn, som tillhöra "Cripples' Parlour". Dessa stackars små krymplingar äro öfver tvåhundra till antalet. De komma alla så vidt möjligt är hvarje torsdageftermiddag till settlementet. De äldre, gossar såväl som flickor, undervisas i sång, under det att de mindre sysselsättas med lättare handarbete, som att tråda pärlor, rita, måla, o. s. v.

Hvar och en af lärarinnorna har en grupp af dessa barn under sin särskilda omvårdnad. De gå och besöka dem i deras hem och se till att de ha hvad de behöfva, man försöker så mycket som möjligt att göra deras lif ljusare och lättare, dessa stackars barn, hvilka beröfvats de första möjligheterna för att taga sig fram i lifvet.

Settlementet arbetar äfven på andra sätt än de hittills angifna för att hjälpa de fattiga. Män, kvinnor och barn, alla kunna de komma dit för att få råd och hjälp. Direkt penninghjälp gifves dock sällan, men däremot mat, m. m. Äfven bistår man genom anskaffandet af platser.

En kvinnlig läkare kommer hvarje vecka till Browning Hall och har afgiftsfri mottagning för fattiga och sjuka, som behöfva hjälp. En af patienterna yttrade en dag: "Ja si, om någon ska' komma till himlen, så kan då doktorn vara säker på att komma dit". — Det kom från ett öfverfullt, tacksamt hjärta.

Till settlementet hör äfven en aflönad sjuksköterska, som gör öfver hundra besök i veckan.

Ett bibliotek, skänkt till settlementet för flera år sedan, utgör en glädje för mången. Det är placeradt i ett trefligt möbleradt rum, och särskildt inbjudande är det där en mörk och mulen vinterkväll, då brasan glädligt sprakar i den öppna spisen. Hur skönt och hvilsamt måste det ej här kännas för den, som kommer från ett trångt och fattigt hem!

I Londons mörka, öfverbefolkade fattigkvarter vet man föga om huru härlig våren och sommaren kan vara, och barnen skulle få lefva i okunnighet om landet och dess fröjder, om ej settlementen gjorde något för att de en och annan gång skulle få komma ut och få se grönskan och den klara himlen och andas den friska luften.

Utflykter anordnas på hel eller half dag, och man kan tänka sig hvad detta betyder för de små londonborna. Men utom barnen få äfven de äldre komma, och nöjet är icke mindre för dem. För mången är det kanske den enda gång under året de ha tillfälle att komma ut i det fria — för andra åter kanske den enda under många, många år.

Under augusti månad beredes på annat sätt en sorts landtvistelse för ungefär 600 af barnen i Walworth. De få då dagligen under 14 dagar, 300 i taget, komma ut på landet eller till en park, där det är landligt och fritt. Klockan 9 på morgonen samlas de på bestämd plats och fara genom London, hela denna långtande skara af småtingar, med spårvägen till bestämmelseorten. Där tillbringa de hela dagen, få mat, så mycket de någonsin or-

ka äta, och roa sig förresten i gröngräset. När kvällen kommer bär det åter in till London för att dagen efter upprepa utflykten.

De barn, som få vara med om detta, äro valda från de fattigaste hemmen. Det är barn, som äro präglade af hunger och umbäranden, och för de flesta är detta troligen den enda tid af året, som de få tillräckligt med mat och på bestämda tider. För en del barn beredes det plats under några veckor i settlementets hvilohem, hvilket är beläget i en härlig, landtlig trakt.

Det har här talats om hvad som göres för att få barnen ut på landet. En annan fråga, som man på något sätt sökt lösa, är att få något af landets och naturens skönhet till dessa trakter af London, så utblottade på allt i den vägen. För detta ändamål anordnas hvarje sommar en prisutdelning åt dem som hafva de vackraste och mest välskötta trädgårdarna, koloniträdgårdar höra äfven till anläggningen. Ej mindre än omkring 200 personer deltog i detta års pristäflan.

Settlementen tillhöra ej något politiskt parti, men arbeta på särskilda sociala frågor. Från Browning Hall kom första initiativet till ålderdomspensionering, en fråga, som nu håller på att ordnas.

Visserligen hylla settlementen för det mesta en bestämd religiös riktning, men det hindrar ej att alla och en hvar, till hvilken religion de än höra, äro välkomna som medlemmar. Settlementet säger ej: "Du måste höra till det eller det religiösa samfundet, det eller det politiska partiet" — det säger endast till dem som önska blifva medlemmar eller medhjälpare: — "Kom och arbeta, kom och lef!" —

Man skulle kunna skriva i det oändliga om settlementen och det arbete, som genom dem utföres, men det vore dock icke därmed möjligt att beskriva all den dagliga kärlek, allt det tålmod, all den personliga uppoffring, som nedlägges i detta arbete af dem, som ägnat sig åt det. Detta kan lättare fattas än beskrivas, men ett stort verk är det, som där föres fram, värdt beundran och tacksamhet.

Och vi som lefva på lifvets solsida, må vi inte glömma de många, som lefva i skuggan. — Låtom oss gifva, hvad vi kunna! Kärlek, förståelse.

Settlement-House.

E. G.

Notiser.

Flickskolornas afgangsbetyg. Läroverksöfverstyrelsen tillstyrker, att godkändt afgangsbetyg från åttonde klassen af Nyköpings elementarskola för flickor och Oskarsskolan i Stockholm må förklaras medföra de rättigheter och förmåner, som i fråga om afgangsbetyg från statens normalskola för flickor äro stadgade.

Moderskapsförsäkring i Sverige. Den s. k. sjukkas-kommittén eller de sakkunnige, som tillkallats för uppgörande af förslag till bland annat ny sjukkasselag, ha nu fullgjort sitt uppdrag i denna del. Kommittén kommer nu att öfvergå till behandling af den från regeringen jämväl dit öfverlämnade frågan om utredning beträffande införande af moderskapsförsäkring under statens med-

verkan, hvarom riksdagen under år 1908 gjorde framställning.

Svenska Hem har utsändt sin prislista N:o 2 för i år, hvars textafdelning, vid sidan af de direkta prisuppgifterna, betydligt svällt ut och därmed gör listan till en liten intressant broschyr i kooperationsfrågan. Fröken Ina Almén lämnar en utförlig beskrifning på Kooperativa charkuterifabriken i Stockholm; under rubriken "En konsumtionsförening med framgång" redogör märket K. M. A. för personalens vid Mora-Venerns järnväg konsumtionsförening; fru Lina Ribbing talar för ett rationellt tillgodogörande af våra skogsbär, hvilket föranleder fröken Almén till några reflektioner öfver önskemålet att Svenska Hem skulle bli i stånd att göra några aktiva försök att tillvarataga våra skogsalster, icke endast bär utan äfven nypon, nötter, svampar. Sigrid Rissler kåserar om salad och sommarmat, och några som det synes särdeles smakliga matrecept komplettera textafdelningen.

Vi fästa uppmärksamheten på att varor expedieras fraktfritt till medlemmar ej boende i Stockholm så snart räkningens slutsumma uppgår till minst 50 kr.

Föreningsmeddelanden.

Svenska kvinnornas nationalförbund har afhållit ordinarie möte i Stockholm. Års- och revisionsberättelsen upplästes samt beviljades decharge. Årsberättelsen inledes med några erkännssamma ord öfver fru Retzius, som i tio år varit ordförande i nationalförbundet, men vid förra årsmötet undanbedt sig återval. Ett porträtt af fru Retzius pryder årsberättelsen. Af densamma framgår, att regeringen tilldelade nationalförbundet ett anslag af 1,500 kr. för representation vid kongressen i Toronto 1909 och att regeringen den 28 januari i år tilldelat förbundet 3,000 kr. för det internationella kvinnomöte, som skall hållas i Stockholm 1911.

Något val af styrelse ägde ej rum, enär enligt de år 1909 ändrade stadgarne styrelsen väljes för två år. Till revisorer valdes fröken E. Whitlock och professorskan W. Rossander, och till revisorssuppleant fru M. Ekelöf.

Örebro F. K. P. R. anordnade den 5 april ett offentligt föredrag af fru Siri Forsell öfver ämnet "Sparsamhet i hemmen och modern matlagning."

Redan före föredragets början var den rymliga lokalen öfverfull af till större delen kvinnlig publik ur alla samhällsklasser och lågt räknadt måste ett par hundra personer vända om af brist på plats.

På ett enkelt och ledigt sätt gaf talarinnan sina instruktioner i sparsamhet och modern matlagning, och att dessa anvisningar voro värdefulla, framgick af det synbara intresse hvarmed de mottogos från publikens sida. Många begagnade sig äfven af tillfället att anteckna talarinnans recept på närande och välsmakande anrättningar, hvilka därjämte ha den fördelen med sig att de äro billiga.

På särskild begäran upprepade fru Forsell sitt föredrag torsdagen den 7 och berörde då äfven den här i staden aktuella frågan om kommunalt slakthus. Lokalen var äfven denna gång fullbesatt af en intresserad publik, som flitigt gjorde anteckningar af föredraget.

Talarinnan hyllades med blommor och var föremål för de lifligaste bifallsyttringar.

Haparanda F. K. P. R. firade under talrik anslutning sin årsfest den 19 april. Ordf. fröken Mia Grape hälsade i ett humoristiskt tal de närvarande välkomna, hvarpå

årsberättelsen upplästes. Följde så delgifvandet af en lifvande och väckande hälsningsskrifvelse från fru Ann Margret Holmgren. Härpå vidtog diskussion med anledning af Centralföreningens senaste cirkulär. Beslut fattades att till statsministern genom ordf. insända en protest mot regeringens förhållningspolitik i hvad som angår utredningen af den kvinnliga rösträttsfrågan. Efter diskussionen följde föredrag om Fredrika Bremer. Därpå uppfördes af föreningsmedlemmar fru Frigga Carlbergs roliga pjäs "När begreppen klarna", och uppläste ordf. ett af henne författadt poem, "Kvinnomakt". Så fanns ännu ett nummer kvar å programmet. "Hvad kan i vår bygd göras för bekämpande af tuberkulosen?" lydte en fråga, som inlämnats till mötet för diskussion, hvilken inleddes af en föreningsmedlem. Flera uttalanden gjordes, men intet beslut fattades utan fick diskussionen utgå svar på frågan.

Så var den angenäma festen slut, och mötesdeltagarne skildes med den glada vissheten om att kvinnorna äfven i Sveriges östligaste hörn, långt uppe i norr, äro med och bilda länk i den kedja, som sträcker landet rundt för att ena i kampen mot fördom och orättvisor.

Vesterås F. K. P. R. har på vårmötet den 23 april enhälligt antagit Stockholmsföreningens resolution med anledning af statsministerns svar på interpellationen angående rösträttsutredningen. Resolutionen har tillställts statsministern. Vidare anslog mötet 100 kronor till den internationella kongressen samt 23:48 som bidrag till lokalhyra för Landsföreningens byrå i Stockholm.

Kristianstads F. K. P. R. hade sitt ordinarie föreningsmöte den 29 april, hvarvid revisions- och styrelseberättelserna föredrogos och ansvarsfrihet beviljades för det gångna året.

Den af Stockholmsföreningen affattade resolutionen antogs af mötet, och beslöts att denna genom föreningens ordförande, fröken Anna Möller, skulle tillställas statsministern.

Efter föreningsmötet vidtog offentligt möte, vid hvilket fru Ella Billing höll föredrag om "Kvinnan och medborgarrätten". Efter fru B:s föredrag ingingo 12 nya medlemmar i föreningen. Därefter vidtog samkväm med te, hvarunder fruarna Carlsson och Theorin på ett utmärkt sätt utfyllde programmet med musik och sång.

Kollekt upptogs till den internationella kongressen och inbragte den 17,45 kr.

Fru Emilia Broomé har på inbjudan af Lunds kvinnliga rösträttsförening och Lunds fredsförening den 3 och 4 maj hållit tvänne föredrag, den första dagen öfver ämnet "formerna vid möten och förhandlingar", den andra dagen "huru kan fredssaken främjas genom uppfostran". Det senare ätföljdes af diskussion.

Trots den för föreläsningar mindre lämpliga årstiden röntte fru Broomés föredrag rätt mycken tillslutning. Man hade sålunda båda aftnarna att glädja sig åt att ej så få gåfvos tillfälle att åhöra hennes goda, af djup erfarenhet och mognad vitnande föredrag.

Breflåda.

»En kvinna i landsorten». Med det erkännssammaste tack för de privata uttalandena till redaktionen se vi oss nödsakade att afböja Eder begäran om publicerande af brevet. Vi hänvisa till vårt tillkännagifvande i föregående veckas nummer, att vi ej vidare kunna upptaga några inlägg i denna sak.

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man *alltid* göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4:50 för $\frac{1}{4}$, 2:50 för $\frac{1}{2}$ och 1:25 för $\frac{1}{4}$ år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat *minst* 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) *Antingen*: Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst* 5) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) *Eller*: Man prenumererar å närmaste postkontor (ej annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sända samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I städernas tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

Göteborgs kvinnliga folkskoleseminarium

(vid Sigrid Rudebecks skola)

omfattar 3 ett-åriga afdelningar. Enligt kungl. m:ts resolution af den 5 mars 1909 medför aflagd afgangsexamen vid seminariet rättighet att söka och erhålla anställning vid rikets folkskolor i likhet med från statens folkskoleseminarier utexaminerade lärarinnor. Prospekt innehållande inträdesfordringar m. m. på begäran. Ansökningar, ställda till styrelsen och åtföljda af betygsafskrifter, frejde- och läkarebetyg, insändas till seminariets föreståndarinna, Viktoriagatan 3, Göteborg.

Göteborg i maj 1910.

Styrelsen.

Värmlands Eda,

vattenkuranstalt och järnkälla, belägen nära Charlottenbergs station (nordvästra stambanan) i en Värmlands vackraste trakter med torr och sundt läge. Kalla och varma bad, speciellt utmärkta gyttjebad. Sjukgymnastik, massage elektric. Förträfflig järnkälla. Förstklassigt bord. Tillfälle till stärkande, härliga turistutflykter, jakt och fiske. Pris pr vecka för rum och mat från 24: 50 t. 49 kr. Läkare dr Alfr. Ternell, Stockholm. Prospekt gm. Kamrerarekontoret, Värmlands Eda, Sv. Turistföreningen, Sv. Bad- o. Turisttidning.

Fem praktiga äfventyrsböcker för barn och ungdom.

Tsarens kurir. Berättelse för barn och ungdom. Fritt efter Jules Verne af Alfred Smedberg. 352 sidor med 47 illustrationer af Karl Aspelin. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Parzival. En riddarsaga från medeltiden. Bearbetning af Hugo Gyllander. 259 sidor. Med 45 illustrationer af Ingeborg Uddén. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Sagogrottan i Sagoskogen. En samling sagor af Harald Östenson. 303 sid., 50 illustrationer. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Den hemlighetsfulla ön. Berättelse för barn och ungdom. Fritt efter Jules Verne af Alfred Smedberg. 312 sidor, 44 illustrationer af Brita Ellström. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Hjälten bland hjältar skildrade för barn och ungdom af Marie Louise Charles G. Gordons lif och stordåd, ise Gagner. 304 sidor, 33 illustrationer af Edv. Berggren. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Erhålles i hvarje bokhandel eller direkt från

Folkskolans Barntidnings Förlag, Stockholm (Stina Quint.)

Folkskolans Barntidning

utgifven och redigerad af STINA QUINT
kommer 1910 i sin nittonde årgång.

Ett rikt illustrerad nummer hvarje vecka, 3
veckor under året.

Bästa och lämpligaste läsning för barn af alla
sambandsklasser.

Prenumerera å närmaste postkontor. Pris för
helt år Kronor 1: 65, halft år 90 öre.

KVINNORNAS ANDELSFÖRENING SVENSKA HEM

Kontor & Hufvudaffär: JAKOBSBERGSGATAN

Filialer: KARLBERGSV. 16, SCHEÉLEG. 14.

Endast medlemmar äga rätt att handla.

Den *vinst*, som uppstår, återbetalas till medlemmarna.

Andelarna förräntas med 4 proc.

Från 1 januari 1906 till 1 juli 1909 har till medlemmarna återbetalats öfver 20,000 kronor.

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halfva priset eller 7½ öre pr mm.)

Ung lärarinna,

praktisk och kunnig i musik, önskar plats öfver sommaren i bildadt hem mot någon lön. Svar till »23» under adr. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Lärarinna

svenska ämnen och språk önskar under sommaren mot fritt vivre undervisa ett par tim. om dagen. Svar till »M. S.», Gumælii Annonsbyrå Göteborg.

Lärarinna

gladlynt, undervisningsvan önskar under sommaren plats i familj. Svar till »25 år», Landskrona, p. r.

Ung musikalisk flicka

önskar plats i god familj. Kompetent att undervisa i pianospelning, alar tyska flytande; villig att ha hand om barn och läsa vanl. skolämnen med dem. Önskar lön och vill anses som familjemedlem. Referenser. Svar till »Britta», Svenska Annonsbyrå, Göteborg.

Ung bildad flicka

om med högsta betyg genomgått ett klassigt elementarläroverk önskar plats i familj som barnfröken eller guvernant. Svar till »20 år», v. Telegrambyrå, Örebro.

GLADLYNT, barnkär, 20-årig, undervisningsvan småsk.-lärarinna önskar plats i familj, att sköta om och läsa med barn, under tiden 20 maj-1 aug. Fritt vivre samt någon lön önskas. Svar till »Gert», Yelinge, Tidaholm.

UNG, anspråkslös flicka, semina-rist, genomgått 8 kl. läroverk, önskar under ferierna plats i familj, dels som hjälp och sällskap, dels att läsa med mindre barn. Goda rek. finnas. Svar tacksamt till Villig», Skara p. r.

FVÅ lärarinnor önska, hvar för sig eller tillsammans, under sommarferien plats i familj, helst på landet. Kunniga i sömndad och handarbeten samt villiga att sköta barn och deltaga i inomhus förefallande öromål. Svar emotes tacksamt till Lärarinnor», Fränsta (Medelpad).

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelg. 25.

Rikstel. 68 98.

Allm. tel. 82 11.

33-ÅRIG FLICKA arbetsam och ordentlig, önskar plats i prästgård herrgård eller finare hem för att deltaga i alla husliga bestyr (utom diskning, skurning och tvätt). Är kunnig i enkel sömndad, handarbete och konstväfnad. Lön önskvärd. Svar till »Familjemedlem», Karlshamn p. r.

UNG bättre flicka, musikalisk och barnkär önskar plats snarast i familj som sällskap och hjälp. Är villig deltaga i alla inom hemmet förekommande göromål. Innehar plats men önskar ombyte. Svar till »Referenser», Gumælii Annonsbyrå, Malmö.

BILDAD flicka, hushålls- och matlagning, bakning o. s. v. söker plats. Goda rek. Svar »Villig—Duglig», Sv. Telegrambyrå, Sthlm.

ANSPRÅKSLÖS och huslig flicka, van vid enklare matlagning önskar plats i helst barnlös familj, där hon får anses såsom medlem i familjen. Svar emotes tacksamt under signatur »19 år», Rämshyttan.

UNG flicka från godt hem önskar plats i familj att vara husmodern behjälplig med alla inom ett hem förekommande göromål. Genomgått hushållskurs. Svar till »Pålitlig», Köping p. r.

18 års bildad flicka

önskar plats som sällskap och hjälp åt äldre dam eller i mindre familj. Är intresserad af husliga göromål och sömndad. Svar afvakts inom 8 dagar af »I. F. 1910» p. r. Järntorget, Göteborg.

Bildad engelska

mycket musikalisk, som behärskar tyska språket, önskar plats i familj och rekommenderas varmt såsom angenämt sällskap. Svar till »Conscientious», Allm. tidn. Gust. Ad. torg, Stockholm.

SOM guvernant eller lärarinna i tyska, önskar ung, tysk dam anställning uti bättre familj, som vistas på landet under sommaren. Sökanden är tysk student och studerar f. n. vid tyskt universitet Svar till »Anspråkslös», Snällposten, Lund.

BÄTTRE flicka önskar till d. 1:sta juli eller senare plats som sällskap och hjälp åt äldre dam eller att medfölja på resor. Har genomgått kurs i massage och är kunnig i alla inomhus förekommande göromål. Svar till »U. L.», Gumælii Annonsbyrå, Malmö.

LEDIGA PLATSER.**Samskolan i Engelholm**

behöfver för nästa läsår en extra lärarinna att undervisa inom 1:a kl. i de flesta ämnen samt inom 5:e kl. i tyska. Till Kungl. Öfverstyrelsen för rikets allm. läroverk ställda ansökningar, torde insändas till

Rektorsämbetet.

G. M. 217641.

Sjukvikariat

under en månad vid *Mariefreds* småskola. Lön 68 kr. 75 öre, husrum, vedbrand och resa.

Skolrådets ordförande.

UNDERVISNINGSVAN lärarinna sökes från 1:sta sept. att läsa och spela med 10-årig flicka. Gymnastiklektioner önskvärda. Svar med foto., betyg och lönepret. till ingenjör Hjersing, Strömsnäs bruk.

Lärrinnebefattningen

vid Ramshytte fasta folkskola, *Närkes Käl*, hvarmed småskoleafdelning är förenad, kungöres härmed ledig till ansökan före 1 juli. Barnantalet ringa. Utöver den lagstadgade lönen utgår 100 kr. tills högsta lönegraden blifvit uppnådd, dessutom 50 kr. för 14 dagars öfverläsning och 75 kr. för slöjdundervisning. Ansökan ställes till skolrådet, adr. *Närkes Käl*.

Länssjuksköterskeplatsen

i Gefle provinsialläkaredistrikt sökes före den 15 maj hos förste provinsialläkaren A. J. Larsson, Gefle.

Sjuksköterska

önskas 1 juli till kurafdelningen vid lasarettet i Gefle. Lön 350 kr. och ett ålderstillägg å 50 kr. efter 2 års tjänstgöring samt fritt vivre. Svar före 20 maj till Lasarettsläkaren, Gefle.

Exam. sjukgymnast

och massös med kunskap i elektricitetsbehandling önskas i familj. Svar till »Massage 1910», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

PÅLITLIG, äldre person, villig att mot fritt vivre sköta litet hem åt ensam dam erhåller anställning genast. Vidare upplysningar genom Fredrika-Bremer-Förbundets Byrå, Drottninggatan 54, Stockholm.

BARNFRÖKEN, präktig och van, med fina rek., sykunnig, erh. god plats att sköta 4 barn, 5-10 år. Läxläsning. Svar med betyg, foto., löneanspr. märkt »Godt, vänligt hem», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Kassörska,

helst hemmastadd i stenografi och maskinskrifning äfvensom tysk och engelsk handelskorrespondens, får plats. Svar med betygsskrifter och foto. till »Genast», Ostg. Corresp. kontor, Linköping.

Föreståndarinneplatsen

vid Malmö högre läroverk f. flickor är ledig att tillträda den 1 aug. d. å. med årlig lön af 2,200 kr., pensionsbidrag och fri bostad med bränsele. Kompetenta sökande torde anmäla sig intill den 15 maj hos *Styrelsen för Aktiebolaget Malmö högre läroverk för flickor, Malmö.*

Bildad dam

som är bosatt på egendom i Stockholms närhet för att ägna sig åt höns- och trädgårdsskötsel, söker som kompanjon en likaledes bildad dam, med något kapital, i och för ömsesidigt samarbete och sällskap. Svar till »Corps de legis». Dagnys expedition, Stockholm.

Kvinnliga**arbetsområden.**

Utbildningskurser m. m. Muntliga och skriftliga upplysningar genom

Fredrika-Bremer-Förbundets Byrå,

54 Drottninggatan.

Billigt! Billigt!

Allmogegardiner fr. 30 öre mtr. Ett par till bättre gardiner i vackra mönster. Allmogedukar, Filtdukar. Schaggdular, Bordvaxduk, Filtar. Tråd 95 öre puss. Bomullstyger från 29 öre mtr. Hellycheviot, god. kval. i färger, 90 cm. br. 1,25, 130 cm. br. 2,50 pr mtr., äfven hvit cheviot, passande till dräkter. Gardinstufvar m. m. Allt säljes billigt.

Slumplagret
MÄSTERSAMUELSGATAN 51, II. Stockholm.

Sprid Veckotidningen DAGNY!

Deposition & Sparkassa

4¹ | 0
2 | 0

KÖPMANNABANKEN,
Arsenalsgatan 9,
Södermalmstorg 8,
STOCKHOLM.
Aktiekapital 3,000,000 kr.

Mot hosta,

halskatarrer, andtäppa, äfvensom mot illaluktande andedräft är Salubrin ett lindrande och verksamt medel, då det användes på sätt som säges i den bruksanvisning, hvilken medföljer hvarje flaska af Fil. Doktor P. Håkansson's fabrikat. I svårartade fall användes inandning medels apparat enligt särskild anvisning.
Partilager hos Geijer & C:o, Stockholm.

Kursen i Sjukgymnastik, Massage och Friskgymnastik

vid Sydsvenska Gymnastikinstitutet
börjar 10 Sept. Medför samma kompetens som Gymn. Centralinstitutets 2-åriga kurs för kvinnliga elever. Prospekt genom
Kapten J. Thulin, Lund.

Andrea Eneroths Handarbetskola

Karduansmakaregatan 8 B, I. Stockholm. Allm. Telef. B. 45 30
börjar sin sjunde termin den 1:sta sept.
Fullständig lärarinneutbildning, omfattande fyra afdelningar.

Anmälningar mottagas alla hvardagar 11,30—12,30 utom måndagar samt skriftligen. Prospekt sändas på begäran.

DALA-NATIONAL-MAGASINET

25 BIRJER-JARLSGATAN 25

INGÅNG FRÅN BRUNNSGATAN. Innehafvare: Fru Anna Lönnberg från Rättvik. Alla slags Nationaldräkter och Konstväfnader, passande till väggbonader m. m. Konstsmiden, Smycken, Trä- och Näfverarbeten, allt fullkomligt äkta. Lek-sandlufvor, vackra, praktisk hufvudbonad för damer.

Prisbelönt på Norrköpings utställning. — Kappor och Promenaddräkter förfärdigas efter beställning, välgjort arbete, billiga priser.

ALLM. TEL. 168 30. GÖR ETT BESÖK!

Wiréns öfverfeta LANOLINTVÅL, fina världens favorittvål, erhålles i hvarje välförsedd parfymhandel samt direkt från
A. G. Wiréns Tvål- och parfymfabrik. (Grundad 1860.)
21 Lilla Vattugatan 21 Stockholm.

ILIP HOLMQVIST'S

Handelsinstitut, Göteborg.

300—400 elever årligen. 15—20 akademiskt och praktiskt bildade lärare. Begär vårt 40-sid. illustrerade program.

FÖRNÄMSTA SPRÅKINSTITUT.

S. T. G. 31563

Vackert bomullstyg

till klädningar. Extra modernt, blått och hvitrandigt, finfin kvalitet med tvinnad varp. Säljes i afpassade stycken om 8 m. till ett pris af 5:12

2¹/₂ m. vackert hvitt bluslifestyg, pris 1:72. Sändes *fraktfritt* från
Vängåfvan

Vasagatan 15—17. Stockholm.

Edvin Bergs Förgylleriaffär

— Etablerad 1891 —

rekommenderas vördsamt.

OBS.! Gamla möbler renoveras och förgyllas.

45 Nybrogatan 45.

Tandläkare Judit Tillman

Drottningg. 58. Allm. Tel. 44 92. (44 31).

Hvard.: 1/2 12—2 och 1/2 6—1/2 7 e. m.
Andra tider enl. öfverenskommelse.

Tandläkare

GERDA ISBERG

Götgatan 3. A. T. 306 11 (304 40).
Mottag. 10—3. Andra tider efter öfverenskommelse.

Parfymier.

Stort och rikhaltigt lager af de utsökt finaste parfymier från de förnämsta utländska firmor, finare och enklare tvålar, kammar, borstar samt finare toalettratiklar. Order till landsorten mot efterkraf.

A. V. Nording,

11 Biblioteksgatan 11

63 Drottninggatan 63

Begär priskurant

innan snörlif köpes, från Franska Snörlifssömmeriet, Norrmalmstorg 1, 1 tr.

STOCKHOLM.

ROSABRIN

är ett absolut säkert medel mot röd näsa. Bruksanvisning medf. Endast hos fru HOLMIN. Lästmakaregatan 8, i p. STOCKHOLM.

FRU E. HOLMIN, Lästmakaregatan 8, n. b.

Hygienisk ansiktsbehandling. Vibrationsmassage & Elektricitet. Manicure. Fotbehandling. Handbad för kylda händer.

Tel. Brunk 31 99.

Bomullsklädningar i afpassade bitar, 8 met., äkta färg, vackra mönster, erhålles till 2,85 st., d:o prima kvalitet, nya, eleganta mönster, som vanligtvis kosta 50 å 55 öre met., till 3,20 st. Fraktfritt öfver hela landet vid köp af 10 st. Tillskrif Otto Oskarson, G:la Kungsholmsbrogatan 23 A, Stockholm.

Gynna

Dagnys annonsörer!

En märklig litterär debut

är

Carl Svenson-Graners
BOK

Yttersta domen

En landtlig historia

Pris Kr. 2.50.

F. C. Askerbergs Bokförlagsaktiebolag Sthlm.

Lektioner i GYLLENLÄDER och LÄDERPLASTIK

Anmälningar 2—3.

Marianne Nordquist.

Drottninggatan 35. IV.

Handarbeten

i nya moderna stilar finnas ständigt på lager.

Götgatan 15, 1 tr. Malmkillnadsq. 48 A.
A. T. 306 87 R. T. 48 24 A. T. 48 25

All slags ritning och monterings emottages.
Ester Flyborg.

TILL SVERIGES KVINNOR.

DRICKER NI KAFFE?

En onödig fråga menar Ni. Då en annan fråga. Dricker Ni Karlbergs Specialblandning å 1,60 pr kg? I annat fall bör Ni från i dag börja med detta kaffe, ty på samma gång det är billigt är det af synnerligen god kvalitet. Gör ett försök. Ni blir nöjd.

Kaffet sändes till landsorten mot efterkraf eller postförskott.

K. W. Karlberg, Kontors- och Postadress Idungatan 5.

Butiker: Mästersamuelsq. 11, Döbelnsg. 44, Norrtullsg. 24,

STOCKHOLM.

KLIPP ANNONSEN!

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Helen Sjöstedt. Af *Frigga Carlberg*.

Samhället behöfver kvinnans hjälp. Af *S. H.*

Från världens rösträttsfält. Af *Ellen Wester*.

Riksdagen.

Insänd litteratur.

„Hemstrar“.

In memoriam. Af *Ann Margret Holmgren f. Tersmeden*.

Intryck från Robert Brownings settlement. Af *E. G.*

Notiser.

Föreningsmeddelanden.

Breflåda.

Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt
eller bokhandel.